Rubainitas o algun rekuerdo di VLA-VLA-VLA

DENIS HENRIQUEZ
Capelle a/d IJsel

Mas o menos dies aña pasá, na desèmber 1975, un grupo di miembro di loke e tempo ei tabata VLA, a organisá un Bon Aña Kabaret, manera un sorto di dande satíriko pa selebrá kambiamento di aña. Atrobe na yüli 1976 e grupo ku yen di entusiasmo a presentá su di dos kabaret, e biaha aki dediká na Aruba, manera e kantika na fin di e presentashon;

nos Aruba t'un perla na kant'i lamá
den murmuyo di ola e ta sosegá..

Pero tambe, manera e kantika di apertura:

Aruba,
waar in d'ambtelijke loopbaan
politieke vriendjes voorgaan..

Entre romanse i krítika tur e fasetanan di 'nos dushi Aruba' a keda iluminá ku tekstonan, kantikanan i tableaux vivants. Tabata e tempo ku e isla tabata kai bou di e reinado di Cha Tiger, asistí dor di un kantidat di Gonzalito ku tabata bula rònt di su trono i kome fei su man. Tabata e tempo di e gran guera entre e 'komunistanan fonológiko', manera un diario lokal a bautisá algun maestro di VLA, i e reakshonarionan etimológiko.

Tabata e tempo tambe di e kongreso tokante 'Het Zittenblijversprobleem', esta den edukashon, komprondemi bon, no den politik, pasobra ei den nunka ningun hende tabata tin problema ku keda sinta. Fuera di esei, material tabata brota tur kaminda ku bo wowo para.
Kabritonan lòs tabata tin libertat total pa vret kada blachi bèrdè ku nan ta wak. Ningun hende por a hasi algu kontra nan, pasobra serka nos, 'heilige koeien' t'e kabritonan.
Papel di wc tabata dòrna nos kadushinan i autonan bieu tabata kore bai muri den tur skina di mondi. Bo no mester tabata tin fantasía pa traha un kabaret.
Yefrounan di skol mes tabata inspirashon p'e talentonan poétiko.

Yefrou lagami keda sinta

N' ta hasi hopi tempo
ku kada much'i skol ta bini kas ku bòlòbònchi
di tantu kome konkel
di tantu wanta sla
si aap, noot, mies,
no ta drenta fasil den kabes.
ku'n pida palu o kant'i man
meneer ta dal'e manda bou.
si di miedo bo susha bo karson
bo tin di warda te skol kaba
pa meneer bin spuit e pupu
k'a kuaha riba bo.
awendia kos a kambia
mundo n' ta mundu di promé
yefrounan hoben elegante
lep kòrá, lombrishi afó
ku bos suabe eduká,
en bes di dalb'un piks
nan ta sunchi bo kabes.
nan ta skuchabo i komprendebo
nan ta hunga kubo den zandbak
i di un manera natural
nan ta siñabo kon pa konta
un, dos, un, dos,
riba e ritmo di nan kaná
si yefrou bin para band'i bo
ku su perfume delikado
ai, bo'n ke skit fei band'i dje.
i si fin di aña yega
i bo tin di troka klas
bo ta hisa dede te den shelo
yefrou, yefrou, lagami keda sinta.

Lagami rekorda tambe nos Janshi, nos Rosalinda.

T'ami ta Janshi, kabes di batata,
di mitá Aruba mi ta kere, mi ta tata.
Mi t'un toro, mi t'un macho
n' tin un chick ku pasa band'i mi
ku por salba di mi kacho.
Friend, t'ami mes ta Janshi,
hamas m'a yeg'i faya
si mi pone wowo rib'un saya.
Mi kabes ta lombra di brylcream
i n' tin muhé ariba Ruba
ku n' ta hañami dushi manera ijscream.
Mi ta saboria spesial polechi
esnan yòn ku kara nèchi
hobensitanan di tur tamaña;
Pakiko warda kurpa kria
neishi di haraña?
Mi ta kòrda e mosa Rosalinda
yanga sali fei La Linda.
Trankil, trankil, m'a tirè un basilon,
mi di, mi di,
Bo ta ban'we nochi Sheraton?

Loke a pasa ku Rosalinda Jan Autsema ta konta den su kantika 'Het levenslied van Rosalinda'.

Dit is het levenslied
van 't meisje Rosalinda
verlegen was zij niet
zij woonde te Salinja.
Zij was nog jong en mooi
Haar lichaam heel begeerlijk
zij vrijde in de rooi
en Rosa vond dat heerlijk.

Maar na verloop van tijd
't is werk'lijk heel schandalig
werd Roosje sluw verleid
haar vriendje vond het zalig
Hij zou nu met haar pa
gaan praten over trouwen
maar nog geen week daarna
vrijd' hij met and're vrouwen.

In wanhoop en verdriet
gezeten op het muurtje
alleen met een kabriet
wacht'zij hem menig uurtje
totaal kapot is zij
de kansen van Rooslinda
bij hem zijn nu voorbij
en ook bij al haar vrienden.

Zij heeft nu grijzend haar
de vrouw, Neurosalinda
zij woont al achttien jaar
bij haar schoonzusje Swinda
Ik zing dit droevig lied
van 't leven dat zij miste
zij worriet verder niet
als byside en typiste.

I dies aña despues? Kiko a para di tanto kos?
Awendia Janshi ku su Rosa, ku su Linda i un montón di Rosalinda ta djòdjò te bai gol den Visage i Scaramouche. Hende muhé no ta e soketenan di antes i danki Dios. E yefrou di skol ta semper bai hoben i elegante, ku asta mi mes kier keda sinta. Pero kiko a para ku politik? Kiko a para di e storia ku e yefrou di skol a konta?

Den e partinan mas tropikal di e reinado di Shon Arei tabatin 6 isla chikito manera punta di feneta rondoná dor di lamá. Den e tempo di nos storia e gobernashon di e islanan tabata den man dje isla di mas grandi kaminda Kompa Nanzi i Kompa Mack, mihó konosí komo Tragasaya, dos figura ilustre tabata doño di un NV. Nan tabata hende eduká ku ta stima pueblo i semper den nan boka tabata resoná promesa pa e pueblo humilde haña partisipashon dorná ku yen de *"feedback"*. Esaki muchanan ta un palabra ingles. Feed ta pia i back ta atras, kemen "un pia den bo atras". Manera e tradishon di e islanan ta preskribí, regularmente e gobernadornan mester bai hasi Shon Arei un bishita pa weita si nan por a haña plaka fia. P'esei e islanan a drenta historia konosí bou di nomber di "Ban Fias". Partiment' i plaka sí *semper* tabata un problema i no a dura hopi ku e otro islanan a bira malkontento i nan a kuminsá eksigí un parti, ku segun nan , tabata rasonabel.

Pero esun ku a hasi mas buya, tabata e isla kaminda Cha Tiger, hel hel di furia,

→

tabata biba. Fei mondi leu e bos di Cha Tiger a konkistá su pueblo i no a dura hopi ku, pa salba kurpa, Kompa Nanzi i Tragasaya mester a atmití Cha Tiger den gobernashon. Cha Tiger, hopi kurason poko kabes, a disidí di manda Kompa Kibra Kos bai goberna. Esei si a bira un desaster, muchanan! Unda ku Kompa Kibra Kos pone su pía tur kos tabata kita kai na wèrki, kuadronan foi muraya, tur skruf tabata lòs foi porta i asta stul ku mesa a bira wabi i un pa un a kai foi otro. Asta e amistat bieu di Kompa Nanzi i Kompa Mack a krak basha bin abou. Asina sí bo no por goberná, muchanan. Ya e mesa di gobierno tabata manera balia riba un pia i ku mashá doló di kabes nan por a stòp e di tambaliá.
Antó figurabo ke mester kai riba pia di Cha Nanzi kibra su andá.
Nanzi ku orden di Shon Arei a disidí di bènchi Kompa Kibra Kos i ku rabo meimei di pia e Kompa aki a regresá su isla kaminda Cha Tiger a halsa, kuminsá bula rònt meskos ku barbulèt, menasá tur hende i pa kolmo tambe kuminsá kibra kos, pero awó den su mes kas. Ya kaba e kas di Cha Tiger a bira fofo i pueblo a kuminsá haña miedo, pasobra kisas un palo di awasero e lo no por wanta mas. Nan ta weita ku tempo a sera i warwarú a drenta. (bel ta bati)
Muchanan, bel a bati, skol a kaba i un otro biaha nos lo weita kon nos storia a terminá ....

Kon e storia aki a terminá, tur hende sa. Cha Tiger a boltro fei su trono, e Gonzalitonan a bai sosega den nan neishi di oro, pero amor pa plaka.....si no a bai fei moda. Añanan a pasa i 1984 ku su sabor kasi Orwelliano a hasi nos mundu di bleki kai den otro.

Sinembargo
politik ta produsí,
produsí palabra ketu bai.
i
no hay bolivar
no hay crudo
i Yankee dollar mes
a laga kai.

Despues di tempo VLA a keda transformá den SIMAR.Hopi kos a kambia, hopi a keda meskos i te ainda bo por haña kabaret tur parti riba kaya. P'esei, loke mi ta puntra mi mes ta: UNDA E FOLLOW-UP A KEDA? ●